

KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULU

Viestinnän koulutusohjelma / graafinen suunnittelu

Tanja Ruokosuo

KOUVOLAN KAUPUNGIN OPPISOPIMUSKOULUTUKSEN ILME

Opinnäytetyö 2010

TIIVISTELMÄ

KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULU

Graafinen suunnittelu

RUOKOSUO, TANJA	Kouvolan oppisopimuskoulutuksen ilme
Opinnäytetyö	31 sivua
Työn ohjaaja	Tuntiopettaja Auli Mattila-Möller
Toimeksiantaja	Kouvola
Lokakuu 2010	
Avainsanat	visuaalinen ilme, yritys ilme

Tarkoituksena oli suunnitella ja toteuttaa Kouvolan oppisopimuskoulutukselle logo, neljä esitettä, ohjeisto ja verkkosivujen ilme. Tavoitteena oli luoda oppisopimuskoulutukselle selkeä, yhtenäinen visuaalinen ilme, joka toistuu kaikissa edellä mainituissa asioissa. Lisäksi tavoitteena oli luoda ilmeestä nuorekas ja helposti lähestyttävä.

Koska Kouvolan oppisopimuskoulutus on Kouvolan kaupungin alainen, tuli aivan ensimmäiseksi selvittää, mitä heidän graafinen ohjeistonsa sanoo mistäkin asiasta. Se antoi lähtökohdat logon suunnittelulle. Työssä on tutkittu myös muiden eri kaupunkien oppisopimuskoulutusten yleisilmeitä. Taustoituksen myötä työ sai suuntaviivat etene- miseen.

Lopputulos oli hieman erilainen, kuin oli alkuperäinen suunnitelma työn loppuvaiheessa tulleiden uusien ohjeistuksien myötä. Kuitenkin tavoitteena ollut nuorekas ja helposti lähestyttävä ilme toteutui, sillä esimerkiksi värejä oli käytettävissä paljon. Ilmeestä tuli selkeä ja yhtenäinen, jossa eri osa-alueet noudattavat samaa tyyliä.

ABSTRACT

KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULU

University of Applied Sciences

Graphic Design

RUOKOSUO, TANJA

Visual Identity for the Apprenticeship Training of Kouvola
City

Bachelor's Thesis

31 pages

Supervisor

Auli Mattila-Möller, lecturer

Commissioned by

City of Kouvola

October 2010

Keywords

Identity design, corporate identity

The objective of this thesis was to design and create a logotype, four brochures, a graphic manual and the identity for the website of the apprenticeship training for Kouvola. The goal was to create a clear and complete identity design for the apprenticeship that will be visible in all the fore mentioned elements. Another aim was to create an identity that is youthful and easily approachable.

Because the apprenticeship is to function under the management of Kouvola, the first task was to study the graphic manual of the city. That gave a starting point for designing the logo. Also other cities' apprenticeship identities were examined. After charting them, the work got the guidelines and the frame in which it could proceed.

The result differed greatly from what was planned initially, because of the new instructions and guidelines received towards the end of the project. However, the aim of a youthful and easily approachable image was realised for example due to the rich use of colours. The identity became clear and complete, and its different parts are all stylistically coherent.

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1 JOHDANTO	5
2 TAUSTAA	6
2.1 Oppisopimuskoulutus	6
2.2 Kouvolan kaupungin graafinen ohjeisto	6
3 LOGO	7
3.1 Logon synty	7
3.2 Värät	13
3.3 Valmis logo	14
3.4 Logon suoja-alue	16
4 OHJEISTO	17
4.1 Typografia	18
4.2 Värät ja elementit	21
5 ESITTEET	22
6 VERKKOSIVUT	25
7 YHTEENVETO	27
LÄHTEET	30

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni aiheena on suunnitella Kouvolan kaupungin oppisopimustoimiston oppisopimuskoulutukselle logo ja visuaalinen ilme heidän käyttämälleen ohjeistolle ja esitteille. Alun alkaen työhön tuli sisältyä myös verkkosivujen ilmeen suunnittelu.

Alun perin logon piti koostua yhdyssanasta ”Oppisopimuskoulutus”, mutta työn edessä logon sanoiksi vaihtuivat ”Oppisopimus” ja ”Kouvola”. Valmis logo painatetaan opiskelijoille jaettaviin muistitikkuihin ja oppisopimuskoulutusta antavien ja järjestävien työvaatteisiin.

Esitteitä on neljä erilaista: yleinen esite sekä esitteet oppisopimusopiskelijalle, työnantajalle ja työpaikkakouluttajalle.

Työtä aloittaessani asiakkaan ohjeisto koostui monesta sivusta ja lomakkeesta, jotka ovat toteutettu eri tyyleillä ja kirjasintyypeillä. Ohjeisto ei ole selkeä ja tyyliltään yhteneväinen. Tarkoitukseni on luoda yhtenäinen ja selkeä visuaalinen ilme, jota on tarvittaessa myös helppo päivittää.

Aiheen saatua tein ensimmäiseksi taustatyötä tutkimalla Kouvolan kaupungin graafista ohjeistoa ja etsimällä Internetistä muita oppisopimuskoulutusta järjestäviä kaupunkeja. Samaan aikaan otin myös yhteyttä asiakkaaseen saatuaani hänen yhteystietonsa, minkä jälkeen sovimme ensimmäisen tapaamisen.

Tapaamisessa kartoitettiin, mitä asiakas haluaa ja tarvitsee. Onnekseni materiaaleissa tarvittavat tekstit olivat melkein kaikki hyväksymistä vaille valmiina, ja sain osan niistä hyväksymisen jälkeen itselleni sähköisessä muodossa. Materiaalin puutteesta ei tarvinnut huolehtia, joten luomistyö saa tarvitsemansa rauhan.

2 TAUSTAA

2.1 Oppisopimuskoulutus

Oppisopimus on määräaikainen työ- ja koulutussopimus opiskelijan ja työnantajan välillä. Oppisopimusopiskelijalle työnantaja maksaa työehtosopimuksen mukaista palkkaa. Oppisopimuksen voi solmia milloin tahansa. Se on käytännönläheinen opiskelutapa. Työssä oppimalla eli käytännön työtä tekemällä omalla työpaikalla hankitaan suurin osa ammatillisesta osaamisesta. Tietopuoliset opinnot saadaan oppilaitoksessa. Niiden osuus koulutuksesta on 5–20 %. Oppisopimuskoulutus johtaa oppilaitosten järjestämän koulutuksenkin tavoin ammatilliseen tutkintoon. Se antaa mahdollisuudet myös ammatilliseen lisäkoulutukseen. Sen ajankohta ja sisältö suunnitellaan yhdessä työnantajan, opiskelijan ja koulutussuunnittelijan tai koulutustarkastajan kanssa. (Kouvola 2010a.)

Oppisopimuskoulutus hyödyttää niin opiskelijaa kuin työnantajaakin. Opiskelijalle oppisopimuskoulutus sopii, jos opiskelijalta puuttuu ammatillinen koulutus, työtehtävät laajenevat uusille tehtäväalueille opiskelijalla, on halu kehittää osaamista ja ammattitaitoa, opiskelija kaipaa todistusta ammattitaidostaan tai puuttuu vain muodollinen pätevyys. Työnantajalle oppisopimuskoulutus on oivallinen ratkaisu jos yritykseen on tarvetta kouluttaa uutta työvoimaa, ei löydy sopivaa koulutuksen saanutta työntekijää, on tarve kouluttaa uusiin tehtäviin henkilöstöä tai tehtävät edellyttävät työntekijältä erikoistavaa lisäkoulutusta ammattialalla. (Kouvola 2010a.)

Asiakkaani mukaan Kouvolan oppisopimuskoulutukseen hakeutuvat tulevat joko suoraan erilaisista oppilaitoksista, tarvitsevat ammatinvaihtoa tai esimerkiksi haluavat jatkokoulutusta. Oppisopimuskoulutuksen kohderyhmää ovat 17–50-vuotiaat henkilöt.

2.2 Kouvolan kaupungin graafinen ohjeisto

Asiakkaani oli ennen työni aloittamista selvittänyt Kouvolan kaupungin puolelta, mitä rajoitteita logon suunnittelulle ja muulle ilmeelle olisi ja onko minun käytettävä kau-

pungin graafisen ohjeiston mukaisia määrytyksiä. Sieltä oli vastattu, että saan vapaasti suunnitella ilmettä, mutta voin ottaa ohjeistosta myös jotakin.

Koska oppisopimuskoulutus on Kouvolan kaupungin alainen, mietin miten *oppisopimuskoulutus*-sana logona istuisi Kouvolan kaupungin tunnuksen yhteyteen. Tässä kohdassa minun tuli tarkistaa ja tutkia, mitä ohjeita Kouvolan kaupungin graafinen ohjeisto sisältää.

Kouvolan kaupunki sai uuden ilmeensä ja siten myös uuden graafisen ohjeiston vuonna 2009. Graafinen ohjeisto käsittää ohjeet Kouvolan kaupungin viestinnän tekijöille esimerkiksi typografiasta, väreistä ja siitä, miten ja missä Kouvolan kaupungin tunnus käytetään. Tunnukselle on määritelty suoja-alue, jonka sisälle ei saa sijoittaa muita elementtejä. Kouvolan logon alapuolelle voi sijoittaa aputunnuksia, kuten esimerkiksi kirjaston tunnuksen. (Kouvola 2010b.)

Kouvolan kaupungin oppisopimuskoulutukselle on painatettu esimerkiksi kassi, jossa *oppisopimuskoulutus*-sana on sijoitettu graafisen ohjeiston mukaisesti Kouvola-logon alapuolelle, ohjeiston mukaisilla aputunnusten kirjasimella. Aputunnusten kirjaimiksi on määritelty Freight Sans.

Kouvolan kaupungin tunnukselle luotu suoja-alue rajoittaa sijoittamasta eri elementtejä liian lähelle, joten uuden logon on toimittava itsenäisenä yhdistämättä sitä Kouvolan kaupungin tunnuksen. Kokonaan oman, logosta ja merkistä koostuvan tunnuksen suunnittelu ei ollut mahdoton vaihtoehto. Aloin miettiä, millainen logo olisi hyvä oppisopimuskoulutukselle.

3 LOGO

3.1 Logon synty

Kreikan kielen sanasta logos ('sana') tuleva nimitys logo on yrityksen nimen vakiintunut kirjoitusasu. Logon yhteyteen liitettäväksi voidaan suunnitella kuvallinen element-

ti, jota kutsutaan tunnukseksi tai merkiksi. Jos suunnitellaan logo ja merkki, on hyvä, jos ne toimivat sekä yhdessä että erikseen. (Pesonen – Tarvainen 2003, 7.)

Luodun Ilmeen kautta yrityksestä kuvastuu sen tietynlainen persoonallisuus, joten onnistuneeseen ilmeeseen tarvitaan hyvin suunniteltu logo, jonka välityksellä yritys huomataan (Foges 1999, 10). On mietittävä, millaisia mielikuvia yrityksestä halutaan antaa.

Logo on tarkoitus painattaa niin uusiin työvaatteisiin kuin muistitikkuunkin. Logoa suunniteltaessa on otettava huomioon, että se toimii molemmissa. Sen on sovelluttava esimerkiksi kokonsa puolesta muistitikkuun, eli sen on toimittava pienessä koossa.

Etsin työni taustaksi Internetistä myös muiden oppisopimuskoulutusta järjestävien kaupunkien tunnuksia. Monella oppisopimustoimistolla ja -keskuksella on oma merkkinsä ja logonsa. On hyvä selvittää ja paikallistaa samankaltaiset yritykset ja brändit ja tarkastella, millaisia vertailukohteita he ovat (Laakso 1999, 97).

Tarkoituksena oli vertailla sanaa ”oppisopimuskoulutus” sisältäviä logoja tai merkkejä, mutta en löytänyt yhtäkään tällaista. Suunnitelmani ei siis toteutunut *oppisopimuskoulutus*-logojen ulkoasuja vertailemalla. Päädyin kuitenkin tutkimaan eri oppisopimustoimistojen tunnuksia. Nämä koostuivat pääasiassa logosta ja merkistä. Huomioni keskittyi ennen kaikkea värien käyttöön. Esimerkiksi merkeissä oli käytetty tavallisesti useaa väriä.

Oppisopimuskoulutus on iloinen asia, joka antaa mahdollisuuden tutustua työelämään työtä tekemällä ja parhaimmassa tapauksessa mahdollisuuden saada vakituisen työpaikan. Näin ollen logon olisi hyvä olla arvokas, mutta myös innostava, mukavan mielikuvan antava ja helposti lähestyttävä. Oppisopimuskoulutus on mielestäni myös nuorekas vaihtoehto. Sen tulisi viestittää asioita, jotka jollain tavalla kuvaavat näitä asioita.

Oppisopimuskoulutus-sana on pitkä yhdyssana, joka antaa enemmän mahdollisuuksia logoa suunniteltaessa. *Oppisopimus*- ja *koulutus*-sanat voidaan erottaa niin, että molemmat sanat ovat visuaalisesti erityyppisiä. Näiden välille voidaan luoda kontrastia kirjainten koon, värien ja sommittelun avulla.

Aloitin logon suunnittelun hieman vaikeasti ajattelemalla. Mietin merkkiä rinnalle ennen, kuin olin varma edes logon tyypistä. Se hidasti työtäni ja vei liikaa aikaa koko työltä varsinkin, kun en saanut mitään tarpeeksi järkevää aikaan. Kun oivalsin, että ajattelen liian hankalasti ja tavallaan aloitin puhtaalta pöydältä logon suunnittelun, alkoi syntyä tulosta.

Uuden alun jälkeen minulla oli jo mielessäni, miltä halusin logon näyttävän: pehmeältä ja nuorekkaalta, mutta myös helposti lähestyttävältä ja arvostettavalta. Kokeilin erilaisia kirjasintyyplejä *oppisopimuskoulutus*-, *oppisopimus*- ja *koulutus*-sanoihin. Eri yhdistelmiä kokeilemalla helposti pystyi sulkemaan pois vaihtoehdot, jotka eivät missään tapauksessa näyttäneet hyvältä. Kun löysin suosikkikirjasintyylini, jotka loivat haluaamani tunnelmaa ja tarkoitusta, sijoittelin ja kokeilin niitä eri tavoin sanoihin. Asettelin sanoja eri mittasuhteisiin ja loin apulinjoja, jotka yhtenäistivät jostain kohtaan sanoja toisiinsa. Esimerkiksi *koulutus*-sanan versaalikirjainten ylälinjan sijoitin samaan tasoon kuin *oppisopimus*-sanan gemenakirjainten ylälinjan.

Eri kirjasintyyplejä ja niiden käyttötapoja kokeillessani alkoi muodostua erilaisia asettelmia. *Oppisopimus*-sana alkoi löytää paikkansa yläriviltä ja *koulutus*-sana sen alta. Oikea kirjasintyyppi alkoi hahmottua tähän tarkoitukseen. *Oppisopimus*-sanan kohdalla parhaimmaksi vaihtoehdoksi osoittautui lihavoitu groteski eli päätteetön kirjasin, joka oli kirjoitettu pienaakkosin, mutta isolla alkukirjaimella. *Koulutus*-sanaan soveltui parhaiten myös groteskikirjasin, mutta se oli kirjoitettu versaaleilla eli suuraakkosin. *Koulutus*-sanan sommittelin oikeaan alakulmaan, *oppisopimus*-yhdyssanan alapuolelle. Päätteettömät kirjaimet eli groteskikirjasimet versaaleilla kirjoitettuna ovat parhaat vaihtoehdot *koulutus*-sanalle myös näkyvyyden kannalta, koska se on kirjoitettu paljon pienemmällä kuin *oppisopimus*-sana. Tämä mahdollistaa parhaimman näkyvyyden tässä asettelussa. Tällaiset valinnat mahdollistavat sanojen erottumisen myös muisti-

tikkuihin painetuista tunnuksista. *Oppisopimus*-sana on logon tärkein asia. Sen sijaan *koulutus*-sanaa en kokenut tarpeelliseksi korostaa.

Valitsin logon kirjasintyypeiksi Bell Gothic Std:n ja ITC Avant Garde Gothic Std:n. Bell Gothicia olen käyttänyt *oppisopimus*-sanassa ja *Avant Garde* *koulutus*-sanassa. Amerikkalainen puhelin-yhtiö palkkasi aikoinaan Chauncey H. Griffith -nimisen henkilön suunnittelemaan sopiva kirjasintyyppi pieneen ja tiiviiseen ladontaan. Kirjasin oli tarkoitettu käytettäväksi yhtiön puhelinluettelon kirjasimena. Tätä tarkoitusta varten syntyi Bell Gothic vuonna 1938. (MyFonts 2007.)

Avant Garden on puolestaan suunnitellut Herb Lubalin vuonna 1968. Tämän kirjasintyyppin lähtökohtana oli olla logo *Avant Garde* -nimiselle lehdelle. Myöhemmin vuonna 1970 ITC julkaisi Avant Garden kirjaintyyppinään, jolloin se oli kasvatettu laajaksi merkistöksi ja eri lihavuusasteiksi. Avant Garden x-korkeus on aika suuri, koska sen tarkoituksena oli olla selkeä ja näyttävä käytettäessä otsikoissa. (Itkonen 2004, 46, 48.) Bell Gothic oli oiva valinta logoni pääosalle, koska halusin logon ilmeen olevan tiivis ja vievän vähän tilaa.

Molempien sanojen viimeinen kirjain on *s*-kirjain, jolloin kokeilin voisiko ajatusta hyödyntää käyttämällä yhteistä isoa *s*-kirjainta. Vaihdoin *s*-kirjaimelle eri kirjasintyyppin ja logo alkoi saamaan uutta muotoa. Eri kirjasintyyppejä kokeillessani aloin päättämään ratkaisuun, jossa *s*-kirjaimen tulisi olla muodoltaan vapaampi kuin muiden logon osien, sillä muuten ilme olisi hyvin latteaa ja mitäänsanomaton. Ilme alkoi näyttää paljon mielekkäämmältä. Tämä *s*-kirjaimen kirjasintyyppi on Handwriting Dakota. Tein *s*-kirjaimesta tehokkaamman luomalla sille mustan varjon. Ideana tämä oli hyvä *koulutu*-sanan kirjainvärin ollessa myös musta. Turkoosi ja musta eivät kiinni toisistaan näyttäneet tarpeeksi hyvältä. Osoittautui, että se tarvitsi ilmeeseen lisäyksen toimiakseen. Loin turkoosin *s*-kirjaimen ja sen mustan varjon väliin valkoisen reunan. Tämä ratkaisu synnytti silmää miellyttävämmän ja toimivan tuloksen.

Tässä vaiheessa kiinnitin huomiota alempana olevaan *koulutu*-sanaan. Tarkoitus yhteisen *s*-kirjaimen käytöstä ei näyttäneenkään enää hyvältä, sillä *koulutu*-sanan katkeami-

nen alkoi näyttää häiritsevältä. Näin *koulutu*-sana sai takaisin oman *s*-kirjaimensa. Se ei onneksi vaikuttanut ison *s*-kirjaimen käyttöön *Oppisopimus*-sanassa. Ilmeestä tuli elävä, koska *s*-kirjaimen energinen olemus luo logolle suuntaa ja vauhtia, mikä kuvastaa uusien asioiden aikaan saamaa innostusta oppisopimuskoulutuksesta.

Tämän jälkeen lähetin asiakkaalleni työni tulokset. Hänen sanojensa mukaan olin ottanut heidän toiveensa hyvin huomioon. Yksi näistä oli esimerkiksi värit, joista kerron tarkemmin seuraavassa alaluvussa. Asiakas oli kuitenkin miettinyt, että ei välttämättä tarvitsisi *koulutus*-sanaa logoon. Suunnittelemani logo ei mielestäni näytä hyvältä ja toimi tarpeeksi hyvin ilman tuota alarivillä olevaa *koulutus*-sanaa, joten aloin miettiä uutta ratkaisua ilman *koulutus*-sanaa.

Mietin, miten pelkän *oppisopimus*-sanana saisi näyttämään mielenkiintoiselta. Edelleen sana on aika pitkä, mutta koska yhdyssanana se koostuu kahdesta sanasta, kokeilin voisiko nämä jotenkin jakaa irti toisistaan. Tällöin syntyisi mielekkäämpi ilme, kuin jos sana olisi yksi kokonaisuus. Sanoille hahmottui paras paikka niin, että *oppi*-sana jäi yläriville ja *sopimus*-sana sen alle. Jotta kirjaimet erottuisivat toisistaan, osoitautui hyväksi ratkaisuksi värillisten reunaviivojen käyttö niin, että sisus jäi valkoiseksi. Jo aiemmin valitsemani kirjaintyyppi logolle, Bell Gothic Std sen lihavalla black-leikkauksella sopi tähän kuvioon myös todella hyvin. Kokeilin muitakin kirjaintyyppiä, mutta koska tämä kirjaintyyppi on suhteellisen kapea, kokonaisuus näytti tasapainoiselta ja mielekkäämmältä kuin muut vaihtoehdot.

Mielestäni tavuviivan käyttö ei ole kauhean tarpeellista ja välttämättä miellyttävänkään näköistä logossa. Ratkaisin ajatukseni olla käyttämättä tavuviivaa niin, että korostin *sopimus*-yhdyssananosan viimeistä *s*-kirjainta. Suurensin ja käänsin *s*-kirjainta *oppi*-sanana melkein puoleen väliin asti. Tämä antaa johdatusta *oppi*-sanana jatkumisesta oppisopimukseksi, sillä *s*-kirjaimen yläosa toimii ikään kuin tavuviivana. Tämä myös rikkoo ilmettä niin, ettei logo ole liian tasapaksu. Se tekee yksityiskohtana logosta ilmeikkäämmän ja tuo häivähdyksen energisyyttä muuten passiiviseen logoon.

Lähetin asiakkaalleni nähtäväksi tämän uuden vaihtoehdon. Asiakas oli kuitenkin mieltynyt jo edelliseen versioon, jossa oli vauhdikas *s*-kirjain ja *oppisopimus*-sana samalla rivillä. Asiakas ehdotti, että *koulutus*-sanana tilalle vaihdettaisiin *Kouvola*-sana. Lähetin molemmat versiot uudestaan, joihin olin lisännyt *Kouvola*-sanana. Vaikka mielestäni uusin vaihtoehtoni oli parempi, asiakas halusi aikaisemman vaihtoehdon määrittämälläni sinisellä värillä. Alla on kuva 1, jossa mielestäni parempi logovaihtoehto ja kuva 2, joka on asiakkaani valitsema versio.

Kuva 1. Viimeisin vaihtoehto turkoosin ja magentan väreissä.

Kuva 2. Asiakkaan valitsema logo.

Koulutus-sanana vaihtaminen *Kouvola*-sanaan on mielestäni hyvä asia. Näin logosta tietää heti, minkä kaupungin oppisopimuksesta on kyse. Logon ei tarvitse olla aina Kouvolan kaupungin tunnuksen lähetyvillä. Tällä tavalla logon merkitys aukeaa ulkopuolisillekin ihmisille.

Koska asiakkaani päätös oli tämä ensimmäisenä suunnittelemani logoehdotukseni, aloin tutkia, miten siitä saisi vielä paremman. Kirjainten kirjainväli pisti silmääni erityisesti, kun vertailin sitä viimeisemmäksi tekemääni versioon, jossa ilme oli istuvampi ja tiiviimmän näköinen. Harvensin sanan kirjainvälejä jokaisen kirjaimen välistä. Harventamalla logosta tuli tiiviimpi ja silmää miellyttävämpi.

3.2 Värit

Koska oppisopimuskoulutus on osa Kouvolan kaupunkia, jolle on määritelty oma graafinen ohjeisto, on mielestäni hyvä soveltaa ohjeistoa oppisopimuskoulutuksen ilmeeseen. Värit ovat tähän yksi tapa, sillä Kouvolan kaupungin merkki on hyvin värikäs. Asiakkaallani oli myös näkemys ja toive, että jos käytettäisiin jotakin väriä Kouvolan kaupungin graafisesta ohjeistosta. Ajattelin myös, että jotakin Kouvolan kaupungin tunnuksen väriä käyttämällä oppisopimuksen logo olisi selkeästi yhteydessä Kouvolan kaupunkiin.

Värien taitava käyttö antaa enemmän lisäarvoa painotuotteelle kuin mitä nostaa kustannuksia. Se on vahva väline, jota voi käyttää korostamaan asioita. Tunnusvärejä valitsemalla yritykset toivovat niiden tulevan mieleen myös muissa yhteyksissä. (Lyytikäinen – Riikonen 1995, 56.) Huolimatta siitä, ollaanko väristä tietoisia vai ei, on sillä voimakas vaikutus ihmisiin. Värihin liittyy niin paljon tunnesiteitä, ettei värien uskotavuudesta tai vaikutuksen alkuperästä voida olla varmoja. (Wetzer 2000, 89, 91.)

Kouvolan kaupungin merkissä on seitsemää eri väriä; keltaista, oranssia, vaaleanvihreää, tummanvihreää, magentaa, turkoosia ja tummansinistä. Nämä värit ovat aika nuorekkaat ja energiset ja mielestäni sopivat oppisopimuskoulutusaiheeseen.

Kokeilin tunnuksen eri värejä *Oppisopimus*-logoon. Kahden värikkään värien käyttö suunnittelemissani logossa loisi sekavan ilmeen, eikä se näyttäisi mielekkäältä ja asialliselta. Jotta *Kouvola*-sana erottuu pienemmässäkin koossa paremmin, sopii musta väri siihen. Näin se eroaa myös muusta logon ulkoasusta ja luo kontrastia. Musta väri saa rinnallaan sävyisät värit loistamaan kirkaammilta. Kun sitä ei käytetä laajoina pintoina, antaa se elävämmän vaikutelman. (Rihlma 1997, 110.)

Logon muodostamat lihavat kirjaimet *oppisopimus*-sanassa pehmentyvät väriä käytettäessä, kuin jos siinä värinä olisi kova musta. Se luo silmälle mukavamman vaikutelman. Parhaimmat värit tähän tarkoitukseen ovat mielestäni Kouvolan graafisen ohjeiston mukaiset magenta ja turkoosi. Magenta ja turkoosi ovat molemmat nuorekkaita vä-

reja mutta myös toistensa ääripäitä. Näistä vaihtoehtoista asiakkaani mieltäytyi turkoosiin väriin ja valitsi sen. Tämä väri on hieman helposti lähestyttävämpi, kuin jos ajatellaan ja verrataan vaaleanpunaiseen väriin. Se varmasti vetoaa paremmin oppisopimus-koulutuksen kohderyhmään. Turkoosi väri on mielestäni myös sellainen, että se sopii niin miehille kuin naisillekin.

Raikastavat ja sävyttävät turkoosin värit ovat väriympyrässä sinisen ja vihreän keski-välissä. (Kolbe 2003, 82). Kolben (mts. 87) mukaan turkoosi värinä ei ole poliittinen tai uskonnollinen, joten siihen ei sisälly latautunutta toivoa ja uskoa, niin kuin esimerkiksi siniseen, vihreään ja punaiseen, joten se säilyttää aina arvoituksellisuutensa.

Riippumatta siitä, onko tulkitsija mies vai nainen, on laajojen yleisvärien suhteen ihmisten todettu jakautuvan sinisen ja vihreän värin ystäviin. Näihin molempiin ryhmiin kuuluvien mielestä turkoosi väri on yleensä melko mieluinen. Kuitenkin turkoosi liian voimakkaan tummana saattaa tuntua makean ärsyttävältä. Vaaleana turkoosi on rauhoittava ja etäisyyttä luova herkkä väri. Sen kuvaillun rauhallisen luonteensa ansiosta se on hyvä ympäristö esimerkiksi neuvotteluille. (Rihloma 1997, 108, 109.)

Logon väriksi tämä turkoosi on mielestäni myös todella hyvä. Se ei anna hyökkäävää vaikutelmaa, vaan antaa enemmänkin rauhoittavan kuvan. Nuorekas ja helposti lähestyttävä ilme antaa aiheesta mukavan kuvan.

3.3 Valmis logo

Kun asiakkaani oli valinnut heitä miellyttävän logon, tapahtui uusi käänne. Asiakas oli näyttänyt ja tarkistuttanut suunnittelemani logon Kouvolan kaupungin viestinnästä vastaavilta henkilöiltä. Tällä kertaa sieltä vastattiin, että logo ei vastaa Kouvola-tuoteperheen näköä. He ilmoittivat, että logo tulee toteuttaa Kouvolan graafisen ohjeiston mukaisilla fonteilla, jotka ovat Freight Sans ja Utopia. Freight Sans on groteski ja Utopia antiikva.

Lähtökohtana he pitivät *s*-kirjain ideastani. He myös ehdottivat, josko Kouvolan tunnuksessa olevasta pallomuodosta voisi tuoda Kouvola-näköisyyttä logoon. He myös täsmensivät, että lopullisesti hyväksytyä Kouvola-sukunäköistä logoa saa käyttää jatkossa toimialan tuotteissa laajasti. Suunnitelmani muuttui siis täysin, koska tehtävä ei ollutkaan enää niin vapaa, kuin mitä oli annettu alussa ymmärtää.

Kokeilin, miten Freight Sans ja Utopia fontit istuivat jo suunnittelemaani logoon. Tein erilaisia versioita Freight Sans -kirjasintyyppin eri leikkauksilla, kuten myös Utopia -kirjasintyyppin eri leikkauksilla. Yhdessä asiakkaan kanssa päädyttiin siihen, että *oppisopimu*-sana on Freight Sans sen lihavalla leikkauksella ja *Kouvola*-sana myös Freight Sansin lihavalla-leikkauksella. Näin se erottuu pienemmässäkin koossa.

Ilme ei näyttänyt enää miellyttävältä toteuttamani *s*-kirjaimen kanssa. Tämän vuoksi aloin muotoilla *s*-kirjaa erilaiseksi. Muodosta kehittyi paljon pyöreämpi. Se sopi paljon paremmin Freight Sans -kirjasintyyppin omaan muotoon, joka oli paljon pyöreämpi, kuin alussa käyttämäni Bell Gothic. Yhdistin myös Kouvolan kaupungin toiveen mukaan kolme eriväristä palloa *s*-kirjaimen vasempaan alakulmaan, jossa ne muodostivat yhdessä ryhmän. Ajatuksenani viestittää niillä sopimusta työnantajan, opiskelijan ja oppisopimustoimiston välillä. (Ks. kuva 3.)

Kuva 3. Logo Freight Sans -kirjasintyyppillä.

Kun versio oli valmis, Kouvolan kaupungin tiedottaja, joka oli yhteydessä minuun näissä asioissa, ilmoitti, että pallot olivat heidän mielestään liikaa ja pyysi minua tekemään version ilman näitä palloja. Otin pallot pois ja aloin hioa *s*-kirjainta sopivamaksi muuhun logo-osaan, siltä kohdin, jossa pallot olivat olleet. *Kouvola*-sana mahtui nyt isommalla, joka mahdollistaa vielä paremman näkyvyyden pienessä koossa. *Kou-*

vola-sana on asetettu samaan tasoon, kuin *s*-kirjaimen alapääte, joka katkeaa tylpempänä kuin *s*-kirjaimen yläpäätteessä oleva terävämpi muoto. Alla kuva 4, jossa on valmis logo.

Kuva 4. Valmis logo.

Valmiille logolle on asetettava myös minimikoko, jota pienemmäksi logoa ei tule pienentää. Tämän asetetun minimikoon noudattaminen on tärkeää, koska asetettua kokoa pienempänä logo ei erotu eikä ole selvä logon vaatimalla tavalla. Suunnittelemani logon ehdoton minimikoko on 25 mm sen leveydestä mitattuna.

Kouvolan kaupungin viestintäpäällikkö on se, joka antaa lopullisen hyväksyntänsä logolle. Opinnäytetyöni palautusta edeltävänä päivänä sain tiedon, että viimeisenä tekemäni logo, joka on kuvassa 4, on hyväksytty.

3.4 Logon suoja-alue

Logolle on määriteltävä myös suoja-alue, joka minimoi logon väärinkäytön jatkossa. Suoja-alueen tarkoitus on suojella logon näkyvyyttä. Määritelty suoja-alue mahdollistaa sen, että logo saa tarvitsemansa tilan ja että sen lähelle ei sijoiteta muita elementtejä. Sillä tarkoitetaan siis aluetta, jonka on oltava aina tyhjä logon ympäriltä. (Toikkonen 2003, 16.)

Määritin logolle suoja-alueen. Suoja-alue on logon *oppisopimu*-sanan gemenaakkosten *x*-korkeus. Määrittämäni mitta on joka puolelta sama.

4 OHJEISTO

Suunnittelen oppisopimuskoulutuksen käyttämille materiaaleille yhtenäisen ilmeen. Tällaisia materiaaleja ovat erilaiset oppisopimusopiskelijalle annettavat infomateriaalit. Infomateriaalien tulee löytyä sekä tulosteena kansioista, että opiskelijoille annettavasta muistitikusta. On tärkeää, että tarvittavat tiedot on helposti löydettävissä ja saatavilla.

Oppisopimuskoulutuksen aikomuksena on teettää omat muistitikkinsa, joita se jakaa oppilaille. Muistitikun tulee sisältää oppisopimusopiskelijalle tarvittavat tiedot ja lomakkeet, jotka on myös helppo kopioida eteenpäin tai tarvittaessa tulostaa. Ohjeisto siirretään muistitikuille.

Yhä useammalla on tänä päivänä muistitikku tai osaa sitä käyttää. Se on tiedostojen siirtovälineenä helppo ja vaivaton tapa. Mielestäni on hyvä ja persoonallinen idea painattaa oma muistitikku. Kouvolan oppisopimuskoulutus saa myös näkyvyyttä, sillä monella muistitikku kulkee mukana.

Muistitikkuja on saatavana logopainettuna mitä erilaisimpiin muistitikkuihin ja samalla kertaa on saatavissa myös tiedostojen esilataukset niihin. (Flashbay 2009.) Asiakkaalleni tämä on hyvä ratkaisu, kun muistitikkuja on teetettävä monia. Kuvassa 5 on yksi muistitikkumalli logoineen.

Kuva 5. Muistitikkumalli.

Oppisopimuskoulutuksen olemassa oleva ohjeisto koostuu monesta sivusta. Väriä ei ole käytetty muualla kuin kannessa, jossa on Kouvolan kaupungin tunnus värillisenä.

Kansio ei nykyiseltään herätä juuri mitään mielenkiintoa, joten ajatuksenani on luoda ilmeestä kutsuvampi. Ohjeiston kooksi määritin koon A4, kuten se on nykyiseltäänkin. Määritetyn koon puolesta se palvelee myös ohjeistoon liitettäviä lomakkeita, jotka ovat A4-kokoisia. Ohjeisto on tarkoitettu tallettaa muistitikuille pdf-muodossa, ja asiakkaalleni toimitan ohjeiston myös Microsoft Office -versiona.

4.1 Typografia

Typografia tarkoittaa graafista ulkoasua ja kirjasintyyppien valinta on typografiassa tärkein asia. Kun lukeminen on miellyttävää ja helppoa lukijalle, on typografia onnistunut. Sillä on suuri merkitys julkaisun kiinnostavuuteen ja siihen, mitä mielikuvia julkaisu herättää. (Loiri – Juholin 1998, 32, 34.)

Oppisopimuksen selkeää ja johdonmukaista visuaalista ilmettä varten on valittava kirjasin, jota voi käyttää oppisopimuskoulutusmateriaaleissa. Tämän on oltava yleinen peruskirjasintyyppi, jolla on hyvä olla laaja kirjasinperhe. Tämän yleisen kirjasinperheen löydettävyyys eri tietokoneilta takaa asiakkaalle mahdollisuuden päivittää aineistoa myöhemmin.

Paras ja tasapainoisin kokonaisuus usein ilmenee vähillä kirjasintyypeillä. Jo yhtäkin kirjasinperhettä käyttämällä syntyy eloisa ja ainakin yhtenäinen kokonaisuus. Liian monen eri kirjasintyyppien käyttö tekee ilmeestä hallitsemattoman ja sekavan näköisen. Jos valitaan useampi kuin yksi kirjasintyyppi, on tyyppien hyvä olla tarpeeksi erilaisia keskenään. Kirjasintyyppien valinnoissa on päätettävä jokaiselle sen oma käyttötarkoituksensa johdonmukaisuuden säilytettävyydeksi ja noudatettava sitä. (Pesonen – Tarvainen 2003, 28.) Koska Laajan kirjasinperheen eri leikkaukset elävöittävät materiaalia, ei ilmeestä tule liian tasapaksu ja tylsä.

Asiakkaani arvelee, että tarvetta päivityksille ei paljon ole muuten kuin ehkä mahdollisesti yhteystietoihin. Hänen mielestään, jos aineistoa on tulevaisuudessa tarve päivittää, mahdollisesti asiakas itse päivittävä ja uudistaa silloin samalla ilmettäkin. Yleisistä kirjasintyypeistä löytyy hyviä vaihtoehtoja, joten niiden käyttäminen toimii tä-

män tyyllisissä materiaaleissa. Jos yhteystietoihin tai vastaaviin tietoihin tulisi muutoksia, on asiakkaitteni helppo itse ne päivittää; kokonaan uuden ilmeen päivitys ja luominen veisi paljon enemmän aikaa.

Valitsin kirjaintyyppiä Myriad Pron, koska myös logon kirjasin on päätteetön. Myriad Prolla on myös sopivan laaja kirjasinperhe. Kirjasintyyppin on toimittava printtiversio ja myös näytöltä katsottaessa, koska materiaalit jaetaan muistitikuilla. Tämän vuoksi tietoa tullaan lukemaan paljon tietokoneelta käsin. Mietin aluksi myös Arialin ja Verdanan käyttöä, mutta koska ne ovat ilmeiltään hyvin tylsiä ja halvan näköisiä, ei niiden valinta tuntunut hyvältä. Päätteettömän kirjajainperheen valintaani tukee myös se, että groteski on näytöltä paljon luettavampaa kuin antiikva. Antiikvat ovat yleensä groteskeja helppolukuisempia pitkissä leipäteksteissä. Kuitenkin leipätekstiin käytettäväksi groteskeista sopivat humanistiset groteskit. Niiden kirjainten paksuusvaihtelu tekee niistä helpommin luettavaa, kuin muista groteskeista. (Pesonen 2007, 30.) Myriad on humanistinen groteski.

Kirjasintyyppin valinnan jälkeen on ratkaistava kirjainkoko. Tavallisesti leipätekstin pistekoko on 9–12 pistettä. Tätä pienemmät koot ovat yleensä vaikealukuisia, 12 pistettä isommat taas kuuluvat otsikkoihin käytettäväksi. (Itkonen 2004, 69.) Ohjeistoon määritin leipätekstin kirjainkooksi 10 pt Myriadin normaalilla kirjainleikkauksella. Sivujen pääotsikot määritin lihavalla leikkauksella pistekokoon 12. Pääotsikot ovat määritetty myös valkoisiksi versaalikirjaimiksi. Näin ne erottuvat laatikosta, mikä on jokaiselle aiheelle erikseen suunniteltu omalla värikoodilla. Tästä enemmän seuraavassa alaluvussa 4.2. Väliotsikot alkavat normaalisti lihavalla leikkauksella koossa 11 leipätekstin yläpuolelta. Jos alkavalla leipätekstillä ei ole väliotsikkoa, alkaa leipätekstin ensimmäinen sana lihavalla leikkauksella versaalikirjaimin. Tämä ratkaisu elävöittää ilmettä ja hakee lukijan huomion.

Kun kirjaintyyppi ja kirjainkoko on määritelty, rivin mittaiseen tekstiin on määritettävä myös rivin pituus ja koska rivejä on useampia, myös rivivälin suuruus on ratkaistava. Ihanteellisimmaksi rivin pituudeksi on määritelty 55–60 merkkiä silmän tottuvuuden perusteella. Tästä merkkimäärästä yli mentynä luettavuus alkaa vähitellen huonon-

tua, joten 90 merkkiä pidetäänkin ylärajana. Rivinpituuden kasvaessa lukemista helpottaakseen tarvitaan suurempi riviväli ja kirjainkoko. Pienimpänä pituutena pidetään 35–40 merkkiä, koska tätä lyhyemmät rivinpituudet luovat lukijalle turhia katkoja ja rivinvaihtoja lukemiseen. Rivivälin on yleensä hyvä olla 1–4 pistettä kirjainkokoaa suurempi. Lukijaa nimittäin houkuttelee enemmän kohtalaisen ilmava riviväli kuin liian tiheäksi asetettu. Riviväliin vaikuttaa myös kirjaintyyppin x-korkeus. Keskimääräistä suurempi x-korkeus tarvitsee suuremman rivivälin. X-korkeus tarkoittaa sellaisten pienaakkosten korkeutta, joissa ei ole ylä- ja alapidennyksiä, kuten esimerkiksi a tai u. (Itkonen 2004, 70, 71.)

Rivin pituus taitossani pysyy alle ylärajan suositellussa merkkimäärässä. 10 pistekoon leipätekstiin riviväliksi parhaiten sopii 12 pistettä. Näin tekstiä on helpompi lukea myös tietokoneen näytöltä.

Leipätekstin asetin vasempaan tasaukseen eli oikeaan liehuun. Asiakkaani on jatkossa päivytyksiä tehdessä helpompi käsitellä leipätekstiä. Se takaa sen, että leipäteksti näyttää hyvältä. Tasapalsta jää usein reikäiseksi, tai siihen muodostuu liikaa tavutuskohtia, jollei ole kokenut ammattilainen ja osaa tehdä oikeita säätöjä. Toisekseen asiakkaallani ei ole InDesign-julkaisuohjelmaa ja käyttökokemusta siitä, jolla tasapalstaan pystyy tekemään erilaisia säätöjä ja vaikuttaa paremmin tekstin ulkoasuun. (Lammi 2008, 107, 109.)

Kun olin työssäni näin pitkällä, tuli logomuutoksen myötä myös muutokset ohjeistoon. Ohjeistoon tuli muuttaa kirjasintyyppiä Kouvolan kaupungin graafisessa ohjeistossa määrätty Freight Sans, Utopia tai vaihtoehtoisesti toimistokäyttöön määrätty Arial tai Times. Luomaani ilmeeseen näistä Freight Sans oli se kirjasintyyppi, joka istui ohjeistoonkin. Näiden kirjasimien hankkiminen ei ole myöskään asiakkailleni ongelma.

Leipätekstiin Freight Sansin leikkauksista valitsin book-leikkauksen. Aiemmin luotu 10 pistekoon leipäteksti vaihtui kirjasintyyppin myötä pistekokoon 11 ja riviväli 14 pistekokoon. Pääotsikot saivat myös uuden pistekoko määrityksen 13 Freight Sansin lihavalla leikkauksella. Väliotsikot ovat Freight Sansin medium-leikkauksella pisteko-

koa 11 versaalikirjaimin. Pienemmät väliotsikot, joissa on alla luettelo asioista on Freight Sansin lihavalla leikkauksella gemenakirjaimin pistekoolla 11. Pääotsikon alla alkava leipätekstin ensimmäinen sana on määritetty alkamaan Freight Sansin medium-leikkauksella versaalikirjaimin pistekoolla 11. Nämä ovat tehokeinoja tekstissä, jotka edesauttavat lukijaa lukemaan ja viemään huomion niihin.

4.2 Värit ja elementit

Ohjeistossa on sisällysluettelo, ja jotta lukijan olisi helpompi löytää sisällysluettelossa luetellut tiedot helposti ja vaivattomasti itse sisäsivuilta, suunnittelin jokaiselle aiheelle värillisen pyöreäkulmaisen laatikon. Valitsin väreiksi turkoosin, tumman sinisen, oranssin, magentan ja tumman vihreän. Nämä löytyvät myös Kouvolan kaupungin graafisesta ohjeistosta.

Laatikot alkavat aivan sivun vasemmasta reunasta ja kulkevat kunkin aihealueen pituuden verran muodostaen isomman tai pienemmän laatikon. Ohjeiston sisällöstä on helppo löytää kunkin aiheen käsittelemät asiat, sillä aiheiden pääotsikot alkavat sivujen vasemmasta yläreunasta, ja ne on sijoitettu kullekin määrättyyn värilaatikkoon.

Visuaalisen ilmeeseen liittyvät myös käytetyt elementit. Suunnittelemassani logossa *s*-kirjain on isossa roolissa, ja sen muodon hyödyntäminen tuntuu luonnolliselta. Ennen logomuutosta rajasin *s*-kirjainta eri kohdista ja huomasin, että sen pyöreän alaosan käyttäminen luo mukavan muodon. Muodon tuplaaminen ja vierekkäin sijoittelu luo mielenkiintoisen taustan. Sijoitin tällä ajatuksella sivujen alaosaan tästä koostuvan kaistaleen, mikä luo ohjeistolle mielekkään yksityiskohdan. Käytetyt aiheen tunnistettavuutta helpottavat värikoodit toistuvat myös näissä kaistaleissa. *S*-kirjainten alaosat ovat näissä kaistaleissa valkoiset ja pohja sen värinen kuin on aiheelle asetettu tunnistusväri. Kuvassa 6 näkyy *s*-kirjainten muodostama kuvio turkoosin värisessä kaistaleessa.

Kuva 6. Suunnittelemani kaistale.

Uuden logon *s*-kirjain ei toiminut enää samalla ajatuksella kirjaimen rajauksesta. Toimivaksi se osoittautui kokonaisena kirjaimena, mutta käännettynä vaakatasoon. *S*-kirjainten jatkumosta syntyy liikettä ja energiaa, sekä ennen kaikkea se antaa ohjeistolle ilmeikkyyttä. Kuvassa 7 näkyy uusi *s*-kirjainten muodostama kuvio turkoosin värisessä kaistaleessa.

Kuva 7. Uusi *s*-kirjainten muodostama kuvio kaistaleessa.

Uudessa kaistaleessa *s*-kirjainten luoma muoto on paljon energisempi kuin aiemmassa versiossa. Siinä *s*-kirjainten toistuvuus luo rytmiä ja vauhtia, jotka tuovat eloa ilmeeseen. Liikettä syntyy *s*-kirjaimen muodostamasta ylös ja alas menevästä kulkusuunnasta. Tehokas vaikutelma syntyy myös värien tuomasta kontrastista, joka tässä tapauksessa on turkoosi ja valkoinen.

S-kirjain on logon kiinnostavin yksityiskohta. Se antaa muodollaan mahdollisuuksia käyttää sitä ilmettä luodessa. Sijoitin *s*-kirjaimen myös ohjeiston kanteen vasempaan alakulmaan. Suurensin *s*-kirjaimen yli puolen välin sivua ja logon sijoitin sen yläkärjen alapuolelle. Ne luovat yhdessä toimivan kokonaisuuden muuten kannen ollessa värittään valkoinen.

5 ESITTEET

Työhöni kuuluu suunnitella myös yleinen esite ja esitteet oppisopimusopiskelijalle, että työnantajalle ja työpaikkakouluttajalle erikseen. Nämä esitteet sisältävät tärkeimmät tiedot molemmille osapuolille oppisopimuskoulutukseen liittyvistä asioista. Suunnitte-

leman visuaalisen ilmeen toistuvuus myös näissä takaa kaiken materiaalin yhtenevyyden.

Hyvästä esitteestä tulee löytyä kaikki oleellinen, mutta sen tulee myös olla visuaalisesti kutsuva, jotta se herättäisi kiinnostuksen lukemaan siinä sisältävät asiat. Esite kokonaisuutena antaa osaltaan kuvaa yrityksen toiminnasta ja palveluista, joten sen tulee olla samalla asiallinen.

Asiakkaani alkuperäiset esitteet ovat A4-kokoiset. Tekstin vähäisen määrän huomioon ottaen esitteet tuollaisenaan ovat liian suuret. Suunnittelin esitteet kaksipuolisiksi. Niiden kooksi tuli 14,8 cm x 14,8 cm. Koska esitteitä on neljä, annoin jokaiselle oman värin, josta esitteen tunnistaa ja erottaa muista.

Asetin opiskelijalle suunnatun esitteen pääväriksi oranssin. Oranssiin yhdistetään sanoja, joita ovat esimerkiksi voima, menestys, viehätysvoima ja ilo. Oranssin sanotaan kertovan myös tehokkuudesta. (Hintsanen 2000.) Oranssi on väri, josta ajatellaan sen helpottavan käsittelemään asioita, joita elämässä kohtaa. Sen myös uskotaan laajentavan elämänkatsomusta ja auttamaan ihmisiä pääsemään tavoitteisiinsa. (Tamminen 2008.) Nämä ajatukset tukevat valintaani oranssin valitsemisesta opiskelijan esitteen pääväriksi. Jos esite saisi aikaan tällaisia hyviä tunteita, vahvistaisi se opiskelijoissa halua saada oppisopimuskoulutuksensa kunnialla päätökseen tai ainakin positiivisia mielikuvia koulutuksesta.

Yleisesitteen väriksi asetin saman värin, kuin logossa olevan turkoosin. Työnantajalle ja työpaikkakouluttajalle asetin tumman sinisen. Sinisen sanotaan antavan rauhoittavaa vaikutusta, joka mahdollistaa sen, että ihminen pystyy ajattelemaan rauhassa. Sinistä väriä käytettäessä kuvastuu ihmisestä sisäisesti varma olemus. Se saa aikaan varovaisempaa käyttäytymistä ja rauhallisen mielen. (Tamminen 2008.) Nämä värit löytyvät myös ohjeistosta.

Koko oppisopimuskoulutuksen ilmeen toistuvuuden kannalta ohjeistossa sivujen alaosassa sijaitsevat kaistaleet löytävät myös paikkansa esitteen oikeanpuoleisilta sivuilta.

Esitteissä kaistaleet olen sijoittanut sekä ylä- että alaosaan. Koska esitteissä ei ole kuvia, toimivat nämä elementit myös kuvituksina. Oikeanpuoleisilla sivuilla tekstit ovat valkoisella pohjalla, joten nämä kaistaleet antavat myös värikkyydellään mukavan kontrastin.

Myös esitteissä pääotsikot on sijoitettu pyöreäkulmaisiin laatikoihin. Oikean puoleisella sisäsivulla nämä laatikot ovat värilliset ja vasemmalla puolella sisäsivua valkoiset. Laatikot luovat leipätekstien valkoisen pohjapinnan kanssa pyöreäkulmaisen muodon, mikä rikkoo muuten neliömäistä esitteen muotoa ja luo visuaalisesti mielenkiintoisemman ilmeen. Muutoin vasemmalla puolella sivun taustaväri on kullekin esitteelle luodun värisävyn värinen, mutta leipäteksti on siinäkin valkoisella pinnalla mustalla kirjainvärillä.

Esitteissä käytetään myös Freight Sansin kirjasinperhettä. Groteskin käyttö esitteissä on myös ihanteellista ja perusteltua, koska niiden teho tulee paremmin esiin lyhyissä kokonaisuuksissa (Loiri – Juholin 1998, 35). Vaikka antiikvaa onkin pidetty painetussa tekstissä visuaalisesti luettavampana (Brusila 2002, 92), työni esitteissä groteski palvelee paremmin. Groteski toimii paremmin jo senkin vuoksi, sillä koko ilme on yhtenäisempi samaa kirjasinta käytettäessä.

Pääotsikot ovat versaalikirjaimin Freight Sansin lihavalla leikkauksella. Niiden pistekoko on 14 ja riviväli 15. Vasemmalla puolella sivua laatikossa olevan otsikon väri on aina saman värinen kuin kullekin esitteelle asetettu väri. Oikealla puolella sivua otsikot ovat taas niiden värisillä laatikoillaan valkoiset.

Leipätekstin väri on musta. Leipäteksti on Freight Sansin laihalla leikkauksella, pistekoolla 9 ja rivivälillä 12. Teksti luo näin ilmavamman vaikutelman ja on helppo lukea. Poikkeuksen tekee opiskelijalle suunnattu esite, jossa riviväliä jouduin pienentämään 11 pisteeseen johtuen siitä, että aiemmin määrittämälläni Myriad-kirjasimella leipäteksti mahtui väljemmin.

Esitteissä kappaleet aloittaa ensimmäinen sana, jonka olen tehostanut Freight Sansin medium-leikkauksella versaalikirjaimin. Ratkaisu herättää lukijan huomion ja kiinnostuksen kappaleiden sisältöön. Jos kappaleilla on väliotsikko, on väliotsikko tehostettu Freight Sansin medium-leikkauksella versaalikirjaimin. Niin väliotsikot kuin kappaleiden tehostetut ensimmäiset sanatkin ovat kaikki pistekoko 9.

Yleisessä esitteessä vasemmalla puolella sivua on tekstiä kahdessa palstassa. Olen erottanut palstat toisistaan sijoittamalla niiden väliin turkoosin värisen pisteistä koostuvan viivan. Näin palstat eivät häiritse toisiaan. Pisteistä koostuva viiva antaa lukijalle rauhan lukea tekstiä häiriintymättä viereisestä palstasta.

Opiskelijalle tarkoitettuun esitteeseen olen sijoittanut molemmille sivuille palstojen väliin oranssin värisen samanlaisen pisteistä koostuvan viivan, sillä tässä esitteessä molemmilla sivuilla on kahden palstan verran tekstiä.

Kuten ohjeistonkin kanteen, myös esitteiden kanteen olen sommitellut logon s-kirjaimen vasempaan alakulmaan. Logon olen sijoittanut sen alle. Jos esitteellä on nimi, on nimi sijoitettu logon yläpuolelle. Nimi on Freight Sansin normaalilla leikkauksella pistekoossa 12. Se on kirjoitettu pienaakkosin isolla alkukirjaimella.

Esitteiden takasivulle olen sijoittanut asiakkaani yhteystiedot. Takasivu on aina kullekin esitteelle määrätyn värin värinen. Yhteystietojen teksti on valkoisella värillä, jotta se erottuu pohjaväristä. Takasivun alakulmaan olen sijoittanut Kouvolan kaupungin tunnuksen ja oppisopimuskoulutuksen logon valkoiselle kaistaleelle.

6 VERKKOSIVUT

Asiakkaani haluaa myös sivut Internetiin. Tärkeiden tietojen ohella sivuilta on tarkoitus löytyä erilaiset kaavakkeet ja oppisopimuskoulutukseen liittyvät lain säätämät pykälät.

Tällä hetkellä oppisopimuskoulutuksen sivut ovat löydettävissä Kouvolan kaupungin sivuilta. Asiakkaani sivuille pääsee klikkaamalla ensin palvelut-valikkoa, josta koulutus-valikon kautta on klikattava ammatilliseen koulutukseen. Ammatillisen koulutuksen-valikon alta löytyy oppisopimuskoulutuksen valikko. Jollei tiedä edellä mainittua reittiä asiakkaani osioon, on sinne todella hankala löytää. Asiakkaani mainitsi, etteivät monet heidän oppilaistaankaan löydä kyseisille sivuille. Se ei ole ollenkaan epätavallista, sillä Kouvolan kaupungin sivut ovat laajat, ja niissä on paljon tietoa.

Haastattelussa (Taussi 2010, 12) Kymenlaakson ammattikorkeakoulun opettaja Suvi Kitunen toteaa tärkeäksi, että Internet-sivujen sisältö ja toiminnot tulisi olla käyttäjän tarpeisiin osuvat, mutta täytyisi myös olla helppoa käyttää palvelua. Mielestäni se, että käyttäjä ei löydä helposti asiakkaani sivuille, on ongelma, koska sivustolta on tarkoitus löytyä tärkeät lomakkeet ja tiedot, joita ei välttämättä ohjeistosta tai esitteistä löydy. Myöskin tästä reitistä muodostuva verkkosivu-osoite on todella pitkä. Löydettävyyttä ja käytettävyyttä helpottaisi lyhyempi osoite, joka täten vaatisi omat verkkosivut.

Aluksi luulin, että asiakkaalla olisi tarkoitus hankkia ihan omat verkkosivut omalla www-osoitteella. Selvisi kuitenkin, että asiakkaani oli tarkoittanut päivitettäväksi sivuja, jotka sijaitsevat näillä Kouvolan kaupungin sivuilla.

[Www.kouvola.fi](http://www.kouvola.fi)-sivustolla on paljon tietoa eri tahoista oppisopimuskoulutuksen tavoin. Kaikki noudattavat siellä samaa tyyliä ja ne, joilla on omat www-sivut ovat ilmoittaneet omassa osiossaan linkin sivuilleen. En usko, että olisi mahdollista luoda asiakkaani osioon erilaista ilmettä, sillä se poikkeaisi täysin tyylistä, joka on Kouvolan kaupungin sivuille luotu.

Tämä asia on tällä hetkellä avoin, sillä tarvittavat tiedot ja asiat eivät ole vielä selvillä. Olen miettinyt miltä sivut voisivat näyttää, jos asiakkaani hankkisi ihan omat sivut. Ajatustasoa pidemmälle en ole tässä asiassa päässyt.

7 YHTEENVETO

Tarkoitukseni oli luoda selkeä ja yhtenäinen ilme Kouvolan oppisopimuskoulutukselle. Kouvolan oppisopimuskoulutukselta puuttui täysin johdonmukainen ja yhtenäinen, oma ilme. Alun perin minulla ja asiakkaallani oli käsitys, että minulla on vapaus suunnitella asiakkaalleni uusi ilme, sillä asiakkaani oli tiedustellut asioita jo ennen, kuin aloitin tämän työn.

Minulla oli aika hektinen aikataulu, sillä aiheeni vaihtui kerran ja uuden aiheen saaminenkin vei vähän aikaa. Opinnäytetyöni tekoa rajoitti myös normaali päivätyöni, jota tein tämän ohella. Sain tämän aiheeni lokakuun alkupuolella, joten aikaa tämän suunnitteluun ja toteuttamiseen minulla oli kuukausi. Aiheena tämä oli mieleinen, ja aiheen tietynlainen nuorekkuus miellytti minua.

Olimme asiakkaani kanssa aluksi sopineet, että hän olisi minun ainut yhteyshenkilöni, jotta minun työskentelyni olisi helpompaa ja, että hän toimittaisi aina ehdotukseni eteenpäin ja kertoisi sitten kaikilta asianomaisilta tulleet kommentit. Asiakkaani oli ennen työni aloittamista selvittänyt, tarvitseeko minun ottaa joitakin asioita huomioon, sillä hänkin oli tietoinen Kouvolan kaupungin graafisesta ohjeistosta. Hän, ja jonka kautta minäkin olimme siinä uskossa, että minulla on vapaat kädet suunnittelussa.

Siinä vaiheessa, kun Kouvolan kaupungin tiedottaja ja viestintäpäällikkö tulivat mukaan tähän projektiin – sen jälkeen, kun asiakkaani oli näyttänyt heille logotuotokseni – asiat alkoivat vaikeutua. Tuntui etten oikein enää tiennyt kenen päätökset ja mielitymykset olivat ne, joiden mukaan minun tuli työskennellä. Minulle alkoi tulla tuotokistani uusia ehdotuksia ja kommentteja tiedottajalta, ja myös asiakkaaltani, jolta luonnollisesti itse kysyin mielipidettä. Oli myös päiviä, kun en saanut keneltäkään palautetta. Selvisi, että Kouvolan kaupungin viestintäpäällikön hyväksyntä on se, joka on merkittävin asia tämän projektin lopulliselle onnistumiselle ja toteutukselle.

Pidimme asiakkaani kanssa sähköpostin välityksellä yhteyttä monesti näiden viikkojen aikana. Asiakkaani oli itse hyvin harmissaan minun puolestani, kun tilanne meni sii-

hen, että tuli muutoksia muutoksien perään ja että graafisen ohjeiston pakollinen käyttäminen selvisi vasta loppuvaiheessa. Asiakkaani olivat tyytyväisiä jo niihin vaihtoehtoihin, joita alussa lähetin.

Viimeisenä iltana opinnäytetyötäni tehdessä sain ilmoituksen, että Kouvolan viestintäpäällikkö on hyväksynyt viimeiseksi toteuttamani logon. Ilmoitus tästä loi tunteen, että kaikki käymäni vaiheet eri muutosehdotusten kirjossa oli sen arvoista. Vielä enemmän se nostatti mielialaa sen suhteen, että käsittelemässäni opinnäytetyössäni se oli lopullisesti viimeinen versio. Valmis logo todellakin oli valmis logo.

Vaikka stressi oli välillä huipussaan, kun epätoivoisesti mietin, saanko koottua opinnäytetyöni valmiiksi ajallaan jatkuvien muutoksien vuoksi, löysin aina jostakin motivaatiota palasen, johon tarttua. Yllätin itseni monesti löytämällä lisää kärsivällisyyttä, jota en edes tiennyt itselläni niin paljon olevan. Olin jo yhdessä vaiheessa varma, että työni ei valmistu ajallaan, enkä valmistu minäkään, mutta kun pystyi välillä sivuuttamaan tämän ajatuksen, lähti työ taas etenemään. asiat eivät aina mene niin, kuin on suunniteltu. Silloin ei voi muuta kuin sopeutua tilanteeseen.

Vaikka muutoksia ja yllätystilanteita ilmeni tämän kiireisen kuukauden aikana, sain luotua yhtenäisen ja johdonmukaisen ilmeen huolimatta siitä, että nämä muutokset tulivat kuvioihin loppuvaiheessa työtä. Olin kuitenkin luonut niin tukevan pohjan, jota hienosäätämällä sain uudet ohjeistukset istumaan jo tehtyihin luonnoksiin.

Verkkosivujen ilmeeseen pääsin toimeksi vain ajatustasolla, sillä selvitykset olivat niiltä kohdin hyvin vaiheessa. Ei ollut varmuutta siitä, tuleeko heille aivan uudet sivut tai missä rajoissa pystyi suunnitella ilmettä jo olemassa oleville Kouvolan kaupungin verkkosivujen yhteydessä oleville asiakkaan sivuille. En vielä tähän päivään mennessä saanut selville näitä asioita tiedusteluistani huolimatta.

Lopputuloksena sain mielestäni luotua yhdenmukaisen ja selkeän ilmeen. Ilmeeseen haluamani nuorekkuus toteutui. Tähän edes auttoi se, että Kouvolan graafisesta ohjeis-

tosta löytyi seitsemän väriä, joita käyttää. Nämä valmiiksi luodut värit olivat juuri sellaisia, joita itsekkin olin ajatellut.

Opinnäytetyönäni olen saanut tämän päätökseen, mutta varsinainen työ jatkuu mitä jatkan. Muutoksia en odota enää tulevan, sillä logo sai lopullisen hyväksyntänsä. Asiakkaani mukaan voimme nyt keskittyä työn loppuun asti viemiseen ilman muita osapuolia.

LÄHTEET

Brusila, R. 2002. Typografia: kieltä vai visuaalisuutta. Porvoo, Helsinki: WSOY.

Flashbay 2009. Yrityslogoilla varustetut USB-muistitikut – Suoraan valmistajalta!
Saatavissa: <http://www.flashbay.fi/> [viitattu 8.11.2010].

Foges, C. 1999. Letterheads & Business Cards. Switzerland: RotoVision SA.

Hintsanen, P. 2000. Värit. Coloria. Saatavissa:
<http://www.coloria.net/varit/oranssi.htm> [viitattu 7.11.2010].

Itkonen, M. 2004. Typografian käsikirja. Helsinki: RPS-yhtiöt.

Kolbe, L. 2003. Elämän värit. Jyväskylä; Kopijyvä kustannus Oy.

Kouvola 2010a. Oppisopimuskoulutus. Saatavissa:
www.kouvola.fi/palvelut/koulutus/ammattillinenkoulutus/oppisopimuskoulutus.html
[viitattu 5.10.2010].

Kouvola 2010b. Graafinen ohjeisto. Kouvolan kaupungin graafinen ohjeisto versio
1.0. 2009. Saatavissa:
http://www.kouvola.fi/material/attachments/5nm008taz/5fPiQiayj/KOUVOLA_graafinen_ohjeisto_1.0.pdf [viitattu 5.10.2010].

Laakso, H. 1999. Brandit kilpailuetuna. Helsinki; Kauppakaari Oyj.

Lammi, O. 2008. Kortit, kirjat & lehdet: tee julkaisuja Wordilla. Jyväskylä: WSOY-Pro / Docendo-tuotteet.

Loiri, P. & Juholin, E. 1998. Huom! Visuaalisen viestinnän käsikirja. Helsinki: Inforviestintä Oy.

Lyytikäinen, K. & Riikonen, H. 1995. Painotuotteen suunnittelu. Helsinki: Opetushallitus.

MyFonts 2007. Bell Gothic font family. Saatavissa:

<http://new.myfonts.com/fonts/linotype/bell-gothic/> [viitattu 20.10.2010].

Pesonen, E. 2007. Julkaisijan käsikirja. Jyväskylä: WSOYpro / Docendo-tuotteet.

Pesonen, S. & Tarvainen, J. 2003. Julkaisun tekeminen. Jyväskylä: Docendo Finland Oy.

Rihlana, S. 1997. Värioppi. Helsinki: Rakennustieto Oy.

Tamminen, J. 2008. Miten värit vaikuttavat persoonaamme ja mielialaamme? Saatavissa: <http://www.mtv3.fi/helmi/hyvinvointi/artikkeli.shtml/449307> [viitattu 9.11.2010].

Taussi, P. 2010. Hyvä sivu avautuu vaikkei sitä edes näkisi. Kouvolan Sanomat 2.11.2010.

Toikkanen, R. 2003. Tyylikäs julkaisu: painotyön ja verkkosivujen suunnittelu ja toteutus. Helsinki: Edita Publishing Oy.

Wetzer, H. 2000. Värivaaka. Helsinki: Tammi.